FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT SIR GORDON SLYNN

fremsat den 24. maj 1988 *

Høje Domstol.

Denne sag vedrører et vanskeligt og ømtåleligt spørgsmål, nemlig miljøbeskyttelsesforanstaltningers forenelighed med EØF-Traktatens grundlæggende bestemmelse om, at kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning for indførsler til en medlemsstat fra en anden er retsstridige.

I Danmark har man i mange år anvendt et system med opkrævning af pant ved salg af øl og læskedrikke i flasker. Muligheden for at få pantet tilbage var for en væsentlig del af forbrugerne en tilstrækkelig tilskyndelse til at tilbagelevere flaskerne frivilligt med det resultat, at tomme flasker ikke blev henkastet i naturen. Efter det oplyste fungerede denne ordning godt på frivillig basis, så længe der kun anvendtes et begrænset antal forskellige flasker, og i de tilfælde, hvor udenlandske producenter solgte læskedrikke, blev disse ofte fremstillet på licens i Danmark eller i det mindste tappet i Danmark.

Omkring midten af 70'erne begyndte de danske bryggerier imidlertid at anvende dåser samt flasker af forskellig udformning. Dette er under sagen blevet betegnet som konkurrence ikke blot på drikkevarerne, men på emballagerne. Der blev følgelig lovgivet for at sikre, at pantordningen fortsat kunne virke effektivt. Ved lov nr. 297 af 8. juni 1978 (*Lovtidende* A 1978, s. 851) blev der blandt andet fastsat bestemmelser om emballager, der benyttes til drikkevarer (§1, stk. 1, nr. 2), og loven betegnedes udtrykkeligt som en forureningsbekæmpende foranstaltning (§2, stk. 1). Ved loven bemyndigedes ministeren til at »fastsætte regler om begrænsning af eller forbud mod anvendelse af bestemte emballagematerialer og -typer... samt om at bestemte emballagematerialer og -typer skal anvendes« (§8) samt til at fastsætte regler om pantordninger for bestemte emballagetyper og fastsætte pantets størrelse (§9). Kapitel 5 (§§12 og 13) henlagde forvaltningen af loven under Miljøstyrelsen, mens §14 gav bestemmelser om oplysningspligt.

Bekendtgørelse nr. 397 af 2. juli 1981 (*Lovtidende* A 1981, s. 1081), som er udstedt i henhold til den ved lov nr. 297 givne bemyndigelse, omfatter emballager til kulsyreholdig mineralvand, limonade, læskedrikke samt øl (§1, stk. 1). Sådanne produkter må kun markedsføres i returemballage (§2, stk. 1); herved forstås, jfr. §1, stk. 2, emballage, som indgår i et system for indsamlig og genpåfyldning, hvor en væsentlig del af de anvendte emballager returneres til fornyet påfyldning. De nævnte emballager skal godkendes af Miljøstyrelsen, som kan fastsætte

* Oversat fra engelsk.

vilkår for godkendelsen eller tilbagekalde godkendelsen (§2, stk. 2). Ved bedømmelsen af, om en emballage skal godkendes, skal Miljøstyrelsen lægge vægt på:

1) om emballagen ud fra en teknisk vurdering er egnet til at indgå i et retursystem,

2) om retursystemet sikrer, at en væsentlig del af emballagerne faktisk returneres, og

3) om der allerede er godkendt en anden emballage med samme volumen, som både er tilgængelig og anvendelig til det påtænkte formål (§2, stk. 3).

Der var oprindelig hjemmel til, at flasker, som ikke var godkendt efter §2, kunne anvendes på visse betingelser. Ved bekendtgørelsen blev der fastsat bødestraf for salg af emballager i strid med de nævnte bestemmelser. Et bilag til bekendtgørelsen indeholder beskrivelser af 18 godkendte flasketyper (såvel betegnet generelt, »50 cl Euroflaske«, som specielt, »25 cl Coca-Cola-flaske«) og en godkendt fustage på 10 liter. Siden bekendtgørelsens ikrafttrædelse er yderligere én flasketype blevet godkendt. Efter det oplyste har Miljøstyrelsen hidtil ikke afslået nogen ansøgning om godkendelse af en emballagetype.

Efter at Kommissionen havde modtaget henvendelser fra drikkevare- og emballageproducenter i andre medlemsstater og fra europæiske detailhandelsorganisationer, hvori disse klagede over, at emballager, som normalt anvendtes ved salg af drikkevarer, ikke kunne benyttes i Danmark, og over omkostningerne i forbindelse med indsamlingsordningen, indtog Kommissionen det standpunkt, at de nævnte bestemmelser var i strid med Traktatens artikel 30, og afgav, efter at have fremsendt en åbningsskrivelse den 16. december 1981, en begrundet udtalelse den 21. december 1982. Den 16. marts 1984 udstedte den danske regering bekendtgørelse nr. 95 (*Lovtidende* A 1984, s. 345), hvorved affattelsen af §3 i bekendtgørelse nr. 397 blev ændret.

Bestemmelsen gik ud på, at den begrænsede undtagelse fra §2, som fandtes i §3, blev ændret. I henhold til den ændrede bestemmelse kan de omhandlede typer drikkevarer sælges i ikke-godkendte emballager, såfremt den årlige omsætning pr. producent ikke overstiger 3 000 hl, eller såfremt drikkevaren med henblik på afprøvning af markedet i Danmark sælges i en emballage, der sædvanligvis anvendes til det pågældende produkt i fremstillingslandet. Der må ikke anvendes metalemballage, der skal etableres et system for returnering af emballagerne til genpåfyldning eller til materialegenvinding, og panten pr. emballage skal svare til det beløb, der er sædvanligt for en tilsvarende godkendt emballage. Den, der markedsfører varen, skal afgive fyldestgørende oplysninger til Miljøstyrelsen, således at det kan fastslås, om disse betingelser er opfyldt. I henhold til de svar, som Danmarks repræsentant gav i retsmødet, gælder undtagelsesbestemmelsen om 3 000 hl uden forskel for danske producenter og for importører af drikkevarer fremstillet uden for Danmark, hvorimod undtagelsen vedrørende afprøvning af markedet kun kan anvendes af importører af drikkevarer fremstillet uden for Danmark.

Kommissionen kunne ikke godtage denne ændring. Efter Kommissionens opfattelse kunne miljøhensynet tilgodeses i tilstrækkeligt omfang ved en ordning, der sikrer enten

genanvendelse eller materialegenvinding, og Kommissionen fandt det ikke berettiget at fastsætte en grænse for, hvilke mængder af produktet, der kunne markedsføres i flasker, som ikke er godkendt i henhold til §2, eller for det tidsrum, hvori markedet kunne afprøves. Kommissionen sendte en ny åbningsskrivelse den 20. juni 1984 og afgav endnu en begrundet udtalelse den 18. december 1984, og den 1. december 1986 anlagde Kommissionen nærværende sag, hvorunder den har påstået statueret, at Kongeriget Danmark har undladt at opfylde de forpligtelser, som påhviler det i henhold til EØF-Traktatens artikel 30, ved at indføre og anvende det obligatoriske retursystem for emballage til øl og læskedrikke, der er fastsat ved bekendtgørelse nr. 397 af 2. juli 1981, som ændret ved bekendtgørelse nr. 95 af 16. marts 1984. Det Forenede Kongerige har interveneret til støtte for Kommissionens påstand.

Det er efter min opfattelse klart, og heller ikke virkeligt bestridt af Danmark, at de vedtagne bestemmelser må henregnes til sådanne af medlemsstaterne trufne »bestemmelser for handelen, som direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt, kan hindre samhandelen i Fællesskabet«, og at de følgelig »må betragtes som foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner« (sag 8/74, Anklagemyndigheden mod Dassonville, Sml. 1974, s. 837, 851 ff.). Domstolen har tidligere fastslået, at forskrifter vedrørende tilladte vareemballager er nationale foranstaltninger, som vil kunne påvirke handelen mellem medlemsstaterne (sag 261/81, Rau mod De Smedt, Sml. 1982, s. 3961, 3972, præmis 12; sag 104/75, De Peijper, Sml. 1976, s. 613, 634, og sag 16/83, Prantl, Sml. 1984, s. 1299, 1327, præmis 25). Bestemmelserne i den foreliggende sag indebærer enten en begrænsning af eller en potentiel hindring for anvendelse af emballager, som lovligt benyttes ved salg af øl og læskedrikke i den medlemsstat, hvor varen fremstilles. Forskrifterne om pant, indsamling og genanvendelse er ligeledes egnet til at begrænse samhandelen inden for Fællesskabet. For en umiddelbar betragtning er foranstaltningerne derfor i strid med Traktatens artikel 30, og efter min opfattelse er de ikke omfattet af nogen af undtagelserne i artikel 36.

Spørgsmålet er herefter, om foranstaltningerne falder ind under det princip, som Domstolen formulerede i sag 120/78 (»Cassis de Dijon«, Sml. 1979, s. 649, 662, præmis 8): »Da der ikke findes en fælles ordning vedrørende fremstilling og salg... tilkommer det medlemsstaterne at anordne alle de regler, der på deres område skal gælde for fremstilling og afsætning...«. Spørgsmålet er, om der her foreligger »hindringer for samhandelen inden for Fællesskabet... vedrørende afsætningen af de pågældende produkter«, der »må accepteres i det omfang, disse bestemmelser er uomgængeligt nødvendige af hensyn til især en effektiv skattekontrol, beskyttelse af den offentlige sundhed, god handelsskik og forbrugerbeskyttelse«.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at Rådets direktiv 85/339/EØF (EFT L 176, s. 18) om emballager til flydende levnedsmidler anerkender betydningen af genindvinding eller genbrug af affald og den mulige miljøpåvirkning af brugte emballager; det fastslås imidlertid i direktivet, at de foranstaltninger, som medlemsstaterne træffer, skal være i overensstemmelse med Traktatens bestemmelser om de frie varebevægelser. Direktivet angiver ikke udtrykkeligt, hvilken grad af miljøbeskyttelse der skal op-

nås, og foreskriver heller ikke anvendelse af særlige fremgangsmåder. Medlemsstaterne træffer »under hensyn til Traktatens bestemmelser vedrørende frie varebevægelser« »enten ved love eller administrative bestemmelser eller ved frivillige aftaler foranstaltninger, som blandt andet tager sigte på« at fremme forbrugeroplysning vedrørende fordelene ved fornyet påfyldning eller genindvinding af emballager, at lette genanvendelse og / eller genindvinding af emballager samt, for så vidt angår ikke-genanvendelige emballager, at fremme selektiv indsamling heraf, at emballager frasorteres fra husholdningsaffald, og at opretholde og så vidt muligt øge mængden af genanvendt og / eller genindvundet emballage.

I henhold til Rådets direktiv 80/777/EØF af 15. juli 1980 (EFT L 229, s. 1) må mineralvand kun tappes som foreskrevet i direktivets bilag II. I bilag II, punkt 2, litra d), forbydes det at transportere naturligt mineralvand i andre beholdere end dem, der er tilladt til levering til den endelige forbruger.

Det skal endvidere bemærkes, at der ved Den Europæiske Fælles Akt i EØF-Traktaten er indsat et nyt afsnit VII, hvis artikel 130 R angiver, at et af målene med Fællesskabets virke er at bevare, beskytte og forbedre kvaliteten af miljøet. Det bestemmes, at naturens ressourcer skal udnyttes fornuftigt, og der opstilles et princip om forebyggende indgreb; i artikel 130 S gives Rådet handlebeføjelser, men »beskyttelsesforanstaltninger, som vedtages i fællesskab i henhold til artikel 130 S, er ikke til hinder for, at de enkelte medlemsstater opretholder eller indfører strengere beskyttelsesforanstaltninger, som er forenelige med denne Traktat« (artikel 130 T).

I 1980 anerkendte Kommissionen, at miljøbeskyttelseshensyn efter omstændighederne kunne begrunde en fravigelse af princippet i Traktatens artikel 30 (EFT 1980 C 256, s. 2). Dette blev også accepteret af Domstolen i sag 240/83, Anklagemyndigheden mod Association de défense des brûleurs d'huiles usagées (ADBHU), Sml. 1985, s. 531, 549, præmisserne 12 og 13, hvor Domstolen udtalte, at »princippet om den fri erhvervsudøvelse ikke gælder ubetinget, men er underkastet visse begrænsninger, der er begrundet i de hensyn, Fællesskabet forfølger i almenhedens interesse, forudsat at selve det væsentlige indhold i dette princip ikke berøres heraf«. Domstolen udtalte også, at det under sagen omhandlede direktiv »udgør... et led i miljøbeskyttelsen, som er et af Fællesskabets grundlæggende formål«.

Efter min opfattelse vil nationale miljøbeskyttelsesforanstaltninger kunne anses for at være begrundet i sådanne »uomgængeligt nødvendige hensyn«, der efter »Cassis de Dijon«-dommen betyder, at Traktatens artikel 30 må vige, når der ikke findes en fællesskabsregulering.

»Cassis de Dijon«-dommen giver imidlertid ikke medlemsstaterne frit spil — således må det beskyttelsesniveau, der foreskrives under påberåbelse af et anerkendt hensyn, ikke være overdrevent eller urimeligt, og de foranstaltninger, der træffes for at opfylde kravet, skal være nødvendige og forholdsmæssige [sag 66/82, Fromançais SA mod Fonds d'orientation et de régularisation des marchés agricoles (FORMA), Sml. 1983, s. 395, 404, præmis 8; sag 116/82, Kommissionen mod Tyskland, Sml. 1986, s. 2519, præmis 21]. Endvidere skal de trufne foranstaltninger formelt og materielt »gælde uden forskel« for indenlandske producenter og pro-

ducenter fra andre medlemsstater (sag 113/80, Kommissionen mod Irland, Sml. 1981, s. 1625, 1639, præmis 10; sag 6/81, Industrie Diensten Groep mod Beele, Sml. 1982, s. 707, 716, præmis 7; sag 207/83, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, Sml. 1985, s. 1201, 1212, præmisserne 19-22).

De foranstaltninger, der er truffet i Danmark med hensyn til de godkendte flasker, er særdeles effektive. Producenten eller importøren stiller flasker og kasser til rådighed for grossisterne eller detailhandlerne, mod at disse betaler pant. Derefter opkræves der i detailleddet det samme flaskepant af forbrugerne, som kan indlevere de tomme flasker til enhver detailhandler, der sælger øl og læskedrikke. Forbrugerne får tilbagebetalt beløbet, mens detailhandleren modtager de forskellige flasker og leverer dem tilbage i distributionsleddene til producenten eller importøren, som til slut refunderer pantet. Leverandørernes vogne udbringer kasser med fyldte flasker og hjembringer kasser med tomme flasker, og de forskellige flasketyper sorteres hos detailhandleren, grossisten eller producenten. Herved opnås det — ifølge de oplysninger der er givet — at 99% af disse flasker returneres, og flaskerne kan genbruges hele 30 gange. Nogle flasker, som ikke leveres tilbage af køberne, indsamles af foretagsomme børn, som på denne måde har en god indtægtskilde i flaskepant til supplering af deres lommepenge. Resultatet er et renere miljø og sparede råmaterialer.

Det hævdes, at ikke-godkendte emballager ikke frembyder de samme fordele. Selv om pantordningen også gælder for sådanne flasker, kan de ikke returnes til enhver detailhandler, men kun til dem, der fører de pågældende drikkevarer, og dette resulterer i, at returprocenten bliver lavere. Hertil kommer, at flaskerne ikke skal returneres til genpåfyldning, men kan knuses med henblik på materialegenvinding. Det fremgår af sagens akter, at der i marts 1987 blev solgt omkring 31 importerede produkter i ikkegodkendte emballager (svarskriftet, s. 7-8).

Under den mundtlige forhandling blev det fra dansk side fremført, at Kommissionen i sine indledende skrivelser kritiserede forbudet mod salg af øl på dåse, men at Kommissionens stævning kun ses at omfatte bestemmelserne om glas- og plasticflasker. Kommissionen bestred ikke dette standpunkt. Selv om det måtte være korrekt, og der ikke synes at være nogen principiel forskel mellem begrænsningen vedrørende flasker og forbudet mod metaldåser, mener jeg ikke, at Kommissionens argumentation i forbindelse med flasker nødvendigvis præjudiceres af, at den ikke har medtaget dåser i sin påstand.

Kommissionen gør gældende, at de foranstaltninger, der er truffet, er for vidtgående. Desuden er de diskriminerende i forhold til producenter eller importører fra andre medlemsstater. Hertil har sagsøgte anført, at de foranstaltninger, der er truffet, alle har væsentlig betydning for at opnå et meget højt miljøbeskyttelsesniveau, og at der er tale om et integreret system — bestående af godkendelse, indsamlings- og pantordning og genanvendelse — således at man ved at fjerne én af forudsætningerne ville svække systemets effektivitet som helhed. Endvidere hævdes det fra dansk side, at Kommissionen i de indledende faser ikke gjorde gældende, at ordningen er diskriminerende i forhold til producenter fra andre medlemsstater. Selv om der må lægges vægt på, at åbningsskrivelsen og den begrundede udtalelse i henhold til artikel 169 giver tilstrækkelig oplys-

ning om Kommissionens argumentation, forekommer det mig, at Kommissionen i sin anden åbningsskrivelse og i sin anden begrundede udtalelse ganske klart rejser spørgsmålet, om foranstaltningerne pålægger producenter i andre lande end Danmark større byrder end danske producenter. Ordene »forskelsbehandling« og »ikke finder anvendelse uden forskel« benyttes måske ikke direkte, men det centrale punkt i argumentationen er den ekstra byrde, som de gældende bestemmelser medfører for importører fra andre lande end Danmark. Jeg må derfor afvise den danske argumentation om, at Kommissionen skulle være afskåret fra at gøre gældende, at de vedtagne foranstaltninger ikke gælder uden forskel.

Selv om det fuldt ud anerkendes, at miljøbeskyttelse er et væsentligt hensyn — hvorved erindres, at Fællesskabet og medlemsstaterne i stigende omfang lægger vægt på dette hensyn — er det dog min opfattelse, at de danske regler pålægger øl- og læskedrikkeproducenter i de andre medlemsstater alvorlige begrænsninger. For det første må der kun benyttes godkendte flasker, hvilket dog ikke gælder for et kvantum op til 3 000 hl pr. år pr. producent. Selv om det er oplyst, at ingen flasker indtil nu er blevet nægtet godkendelse, indgår det dog som et væsentligt led i den danske regerings argumentation, at det nuværende system ikke vil kunne rumme mere end ca. 30 flasketyper. Hvis producenter i andre medlemsstater i stigende omfang ønsker at sælge øl i Danmark, er der fare for, at godkendelse ikke vil blive givet, fordi der ikke kan gennemføres en tilbagekaldelse af en allerede meddelt godkendelse. I så fald vil producenter i andre lande være tvunget til at fremstille eller købe flasker af en allerede godkendt type — med de deraf følgende forøgede udgifter, som i Prantl-sagen blev anset for at være en hindring for de frie varebevægelser.

Det krav, der i §2 i bekendtgørelse nr. 397 stilles om, at det over for Miljøstyrelsen skal godtgøres, at retursystemet sikrer, at en væsentlig del af emballagerne returneres til fornyet påfyldning, forekommer mig også at være en betragtelig byrde for producenter i andre medlemsstater. Enten skal de returnere de tomme flasker til deres egne anlæg i den medlemsstat, de opererer fra (hvilket efter min mening indebærer en meromkostning, der virker som en barriere), eller også skal de etablere anlæg til ølbrygning eller til aftapning af øl, som indføres til Danmark i containere (også i dette tilfælde med mærkbare meromkostninger, som de måske ikke ønsker at afholde). Både i Rådets direktiv 85/339/EØF og i den ændrede §3 i den danske bekendtgørelse anerkendes materialegenvinding som et alternativ til genanvendelse, for §3's vedkommende som bekendt inden for visse mængdemæssige begrænsninger. Hvis flaskerne returneres eller indsamles og dermed ikke efterlades i naturen, tilgodeses miljøhensynet. Genanvendelse er ikke nødvendig af hensyn hertil. Selv om ressourcebevaring er et væsentligt hensyn, mener jeg ikke, at et obligatorisk genanvendelsessystem bør accepteres på fællesskabsrettens nuværende udviklingstrin, hvis konsekvensen er, at de frie varebevægelser begrænses i alvorligt omfang. Efter min opfattelse er begrænsningen på 3 000 hl pr. producent årligt for flasker, som ikke behøver at blive genanvendt, derfor ikke berettiget eller i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

For en umiddelbar betragtning forekommer kravet om en obligatorisk pantordning at være fornuftigt og effektivt. Efter nærmere overvejelse forekommer det mig dog, at i

det omfang, ikke-godkendte flasker vil kunne bruges, har systemet en vis restriktiv virkning i forhold til den, der importerer fra andre medlemsstater. Efter den gældende ordning er det kun godkendte flasker, som kan tilbageleveres til alle forretninger, mens ikke-godkendte flasker skal returneres til en detailhandler, som fører det pågældende produkt. Det kan meget vel være, at forbrugerne af denne grund ikke vil købe importeret øl, hvis det er vanskeligere for dem at få pantet tilbage — selv om det naturligvis er muligt, at den, der køber udenlandsk øl, kan tænkes at tage tilbage til forretningen for at købe mere og at tage de tomme ølflasker med. Det kan også være, at en obligatorisk pantordning er uigennemførlig, hvis der benyttes engangsemballager.

Måske vil nogle bryggerier foretrække at benytte godkendte flasker for at drage fordel af ordningen, således at forbrugerne kan returnere flaskerne til alle forretninger og få pantet tilbagebetalt. Selv om ordningen formelt gælder uden forskel for danske bryggerier og bryggerier i andre lande, og selv om det er oplyst, at udenlandsk øl, før pant- og retursystemet blev obligatorisk, enten blev fremstillet på licens eller aftappet i Danmark, mener jeg dog, at ordningen — som den anvendes for tiden — indebærer større ulemper for bryggerier i andre lande, dels fordi kravet om, at emballagen skal genanvendes og ikke blot dens materiale genindvindes, nødvendigvis er mere byrdefuldt for udenlandske end danske bryggerier, dels fordi anvendelsen af godkendte flasker meget vel kan medføre yderligere generalomkostninger til anlæg og tappeudstyr. Jeg er ikke overbevist om, at de udgifter, der pålægges danske producenter til indsamling og sortering af flaskerne, er af samme størrelse som dem, der måtte afholdes af producenter fra andre medlemsstater.

Jeg er derfor af den opfattelse, at reglerne, selv om de tilsyneladende gælder uden forskel for danske producenter og producenter i andre lande, i praksis er en tungere byrde for de sidste. Når dette lægges til grund, kan Danmark efter min opfattelse ikke støtte ret på »Cassis de Dijon«-princippet, eftersom de danske bestemmelser i praksis — modsat formelt — ikke anvendes uden forskel, heller ikke selv om miljøbeskyttelse henregnes til de tilfælde, hvor de grundlæggende principper vil kunne fraviges — hvilket jeg kan tilslutte mig.

Det er de danske myndigheder, der skal påvise, at foranstaltningerne er nødvendige, og at proportionalitetsprincippet ikke er tilsidesat i bestræbelserne på at nå et lovligt mål, (jfr. sag 304/84, Anklagemyndigheden mod Muller, dom af 6. maj 1986, Sml. s. 1511).

Fra dansk side er det blevet fremført, at udenlandsk øl ikke falder i de danske forbrugeres smag, og at importeret øl kun udgjorde 0,01% af det samlede forbrug i 1985 (nu måske lidt mere). Dette er ikke i sig selv et argument for restriktionerne, og hvis det overhovedet er relevant, trækker det i den modsatte retning, fordi den trussel mod miljøet, som de importerede produkter indebærer, da er så meget mindre.

Jeg kan tilslutte mig den danske argumentation om, at man i Danmark opnår det højeste mulige niveau for miljøbeskyttelse med hensyn til indsamling af emballager, selv om man åbenbart accepterer faren for, at nogle flasker eller emballager efterlades i naturen

(f. eks. vinflasker, som hævdes kun at blive efterladt i ringe antal).

Jeg kan også tilslutte mig, at det kan være vanskeligt at opnå samme høje niveau ved hjælp af andre midler. Men efter min opfattelse er det ikke rigtigt, at Danmark skal frifindes i denne sag, medmindre Kommissionen kan påvise, at samme niveau kan opnås ved hjælp af andre konkrete foranstaltninger. Der må nødvendigvis foretages en afvejning af hensynet til de frie varebevægelser og hensynet til miljøbeskyttelsen, også selv om man for at finde balancepunktet bliver nødt til at slække på det høje miljøbeskyttelsesniveau, som søges opnået. Det tilsigtede niveau skal være et rimeligt beskyttelsesniveau, og jeg er ikke fuldt overbevist om, at man ikke ved hjælp af de forskellige metoder, som nævnes i rådsdirektivet, og som blev omtalt under den mundtlige forhandling — f. eks. statslig eller privat selektiv indsamling, en frivillig pantordning, sanktioner for bortkastning af affald, oplysningskampagner — skulle kunne opnå et rimeligt niveau, som er mindre indgribende i forhold til bestemmelserne i artikel 30.

Jeg skal derfor foreslå, at der gives dom efter Kommissionens påstand, og at Kommissionen tilkendes sagsomkostninger.